

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีคนไทยไปศึกษาและประกอบอาชีพในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งนคร ลอสแอนเจลิส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นเมืองหนึ่งที่คนไทยเลือกไปปักหลัก อาศัยอยู่กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีภูมิอากาศที่เหมาะสม และใกล้เคียงกับประเทศไทย เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย(Multi-cultural society) จึงทำให้ชาวต่างชาติ รวมทั้งคนไทย ที่ต้องการโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีกว่า นิยมไปตั้งรกราก และเมื่อมีความมั่นคงในด้านสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับหนึ่งแล้ว ต่างก็พยายามที่จะให้ครอบครัวของตนย้ายภูมิลำเนา มาอยู่ด้วยกันอย่างถาวร

มนุษย์เรานั้นดั้งเดิมเกิดมาในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีอยู่ในโลกเช่นเดียวกับสัตว์โลกทั้งหลาย แต่มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นให้เกิดประโยชน์แก่ตนมากที่สุด การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินี้ ทำให้มนุษย์เกิดความรู้และประสบการณ์อันเป็นสิ่งซึ่งมนุษย์จำเอาไว้ได้ และบอกเล่าต่อกันจนเป็นการถ่ายทอดระหว่างมนุษย์ยุคหนึ่ง นอกจากนั้นก็เกิดผลเป็นวัตถุ เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ อันเป็นสิ่งที่ได้รับมรดกตกทอดกันมา เช่นเดียวกับสิ่งที่ได้ปลูกฝังทางวัตถุและทางปัญญา ทั้งหมดนั้นรวมเรียกว่าวัฒนธรรม(culture) ความเจริญในทางวัตถุต่างๆ และความเจริญทางจิตใจ หรือปัญญา ซึ่งก็หมายถึงความรู้ต่างๆ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา วรรณคดี และศิลปะทุกชนิด (กรรณิการ์ สุขเกษม, 25254:40)

จากการสำรวจสำมะโนประชากรของรัฐแคลิฟอร์เนียครั้งล่าสุดในปี ค.ศ.1990 พบว่า มีจำนวนคนไทยอาศัยอยู่ทั้งหมด 19,016 คน ซึ่งตัวเลขดังกล่าวค่อนข้างจะแตกต่างจากจำนวนคนไทยในปัจจุบันที่มีเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม และจากการย้ายถิ่นฐาน ทำให้คนไทยจำนวนนี้ต้องประสบกับปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของสังคมใหม่ ขณะเดียวกันก็มีความพยายาม

ที่จะรักษาวิถีการดำรงชีวิตแบบเดิมเอาไว้ ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมอันดีงามที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน

สังคมไทยในต่างแดน โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา แม้จะถูกมองว่า พรั่งพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง ซึ่งเอื้อให้การดำรงชีวิตเปี่ยมด้วยความสะดวกสบาย ไปไหนมาไหนได้ตั้งใจนึก ไม่ต้องกังวลรถติด ถนนหนทางไม่สะดวก อะไรทำนองนั้น แท้จริงแล้ว สังคมไทยในต่างแดนเปี่ยมด้วยสุขที่วาดหวังไว้หรือเปล่า คำตอบในเรื่องนี้น่าจะมลายไปกับสายลมและแสงแดด เพราะไม่มีใครบอกได้ว่าความสุขที่แท้จริงคืออะไร ความพรั่งพร้อมด้านวัตถุ ก็พิสูจน์แล้วว่า มันไม่ใช่องค์ประกอบของความสุขที่แท้ หากสังคมไทยยังคงอยู่ในยุคแสวงหาไม่เสื่อมคลาย (พระธรรมราชา นวัตกรรม, 2541:2)

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2527:1) กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้คือ เด็กไทยที่เป็นบุตรหลานของตนขาดความรู้และความสำนึกในความเป็นไทย เด็กไทยที่เกิดหรือเติบโตในสหรัฐอเมริกาไม่สามารถใช้ทักษะภาษาไทยในการสื่อความหมายได้ดี เขาอาจจะพูดและฟังได้บ้างแต่ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้เลย การอบรมเลี้ยงดูและขาดทักษะทางภาษาไทยทำให้เด็กไทยในต่างประเทศขาดความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมไทย ขาดความรู้ที่สัมผัสกันใกล้ชิดกับประเทศไทย

ถึงแม้ว่าคนไทยจะไม่ได้มีย่านที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่เช่นเดียวกับคนจีนที่มีไชน่าทาวน์ (China town) แต่คนไทยก็มีศูนย์กลางซึ่งถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจได้เป็นอย่างดีได้แก่ วัดไทยในนครลอสแอนเจลิส ซึ่งเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีกรรมที่สำคัญทางพุทธศาสนา โดยบริเวณนั้นจะมีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดจนเกิดร้านอาหารไทยและร้านค้าในรูปแบบของซูเปอร์มาร์เก็ต เพื่อรองรับความต้องการในการอุปโภคบริโภคสินค้าไทย ที่บ่งบอกถึงรสนิยมของความเป็นไทย เช่น ร้านประตุน้ำ ตลาดบางรัก สนามหลวง นอกจากนั้น ที่วัดไทยยังมีการเปิดสอนภาษาไทย ศิลปะการแสดงประจำชาติ เช่น การรำไทย ให้แก่ลูกหลานชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของไทยให้คงอยู่คู่กับคนไทยในต่างแดน

ประกาศรี สีนอำไพ (2539:1) กล่าวว่า พระพุทธศาสนาเป็นสารัตถะของวัฒนธรรมไทย หลักคำสอนโน้มนำไปให้ประชาชนมีความเชื่อ และปรัชญาในการดำเนินชีวิตอย่างเดียวกัน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมให้รู้จักสามัคคี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงในชาติ

วัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นวัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา เริ่มจากคนไทยที่มาศึกษา และประกอบอาชีพอยู่ในนครลอสแอนเจลิส สามารถสร้างหลักฐานมั่นคง มีลูกหลานสืบทอดวงศ์ตระกูล มิให้ลืมหากำเนิดเดิมคือ ความเป็นคนไทย เมื่ออยู่นานเข้าก็คิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน ความปรารถนาในอันที่จะมีวัดเป็นที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นศูนย์รวมน้ำใจคนไทย มาประกอบกิจกรรมตามประสงค์ ประสบความสำเร็จเมื่อ วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 (พระธรรมราชาวัตร, 2534:77 อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอำไพ, 2539:7)

วัดไทยในสหรัฐอเมริกา นอกจากเป็นศูนย์กลางของทั้งส่วนศาสนา และส่วนที่เป็นวัฒนธรรม ชนบทรรมนิยมประเพณีของคนไทยแล้ว ยังมีกิจกรรมโรงเรียนวัดไทยที่จัดขึ้นเพื่อเยาวชนไทยซึ่งเป็นบุตรหลานสายเลือดไทย ให้รู้จักหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมศีลธรรม วัฒนธรรมของไทย ได้มาร่วมกันดำเนินกิจกรรมในกลุ่มของคนไทย ทำให้ไม่ลืมภาษาไทย เรียนรู้การฟัง พูด อ่านและเขียน ฝึกทักษะการใช้ภาษาไทย เน้นย้ำสำนึกในความเป็นคนไทย เรียนรู้และฝึกมารยาทไทย อ่านหนังสือไทย รู้จักคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภาษาและวรรณคดีไทย ยึดมั่นและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2527:4)

สถาบันทางสังคมที่เกิดขึ้นตามมา เพื่อรองรับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยในลอสแอนเจลิส คือ สื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสาร ซึ่งมีรูปแบบและเผยแพร่เนื้อหาเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ ยังประกอบไปด้วยการแจ้งข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อคนไทยโดยเฉพาะ

อัตราการขยายตัวของคนไทยในนครลอสแอนเจลิสจัดว่าอยู่ในระดับสูง จนกระทั่งเกิดความต้องการที่จะบริโภคข้อมูลข่าวสาร เพื่อรับรู้ถึงสถานการณ์ ตลอดจนการรายงานความเคลื่อนไหวของสังคมไทยทั้งในประเทศไทย และข่าวภายในที่เกิดขึ้นกับคนไทย ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่นครลอสแอนเจลิสแห่งนี้ได้รับการขนานนามว่า ได้กลายเป็นอีกหนึ่งจังหวัดของประเทศไทย อันเนื่องมาจากจำนวนคนไทยที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ถึงแม้ว่า สื่อมวลชนจะมีหน้าที่ส่วนใหญ่ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้การศึกษาและความบันเทิงให้แก่ประชาชนเป็นจำนวนมาก ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของการใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากศักยภาพเฉพาะของสื่อ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและวิจัยพบว่าสื่อมวลชนไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการชักจูงใจผู้รับ

สารได้ดีเท่ากับสื่อบุคคล ดังนั้น การศึกษาถึงบทบาททางการสื่อสารของผู้นำทางความคิด จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในระดับของการสื่อสารระหว่างบุคคล(interpersonal communication)ต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมตามแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการ โดยที่กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น หากผู้นำทางความคิดนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูงและมีทักษะในการสื่อสารที่ดี

การรวมกลุ่มกันของคนไทยในนครลอสแอนเจลิส จึงถือเป็นสังคมที่มีคุณลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกับสังคมไทยในประเทศไทย แต่ยังคงมีรากฐานมาจากสังคมเดิมที่ตนเคยมีถิ่นพำนักอยู่ จะเห็นได้ว่า คนไทยในนครลอสแอนเจลิสมีพื้นเพมาจากหลายถิ่นฐานของประเทศไทย เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ เป็นต้น และจะเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นโดยเฉพาะเป็นสมาคมต่างๆตามบ้านเกิดเมืองนอนของตน อย่างไรก็ตาม คนไทยส่วนใหญ่ยังคงอาศัยเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร เป็นตัวเชื่อมระบบสังคมไทยเอาไว้ โดยสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ได้แก่ บทบาทของผู้นำความคิดในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เนื่องจากผู้นำความคิดถือเป็นผู้นำของชุมชนไทยซึ่งมีบทบาทสำคัญ ในการริเริ่มจัดโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย อีกทั้งยังสามารถมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของคนไทยโดยทั่วไป ในรูปของการให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ภายใต้การนำของผู้นำความคิดแต่ละคน

ปัญหาคำถามการวิจัย

ผู้นำความคิดมีบทบาททางการสื่อสารต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยให้แก่คนไทย ในนครลอสแอนเจลิสหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาททางการสื่อสารของผู้นำทางความคิดต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ให้แก่คนไทยในนครลอสแอนเจลิส
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรม ของผู้นำทางความคิดแต่ละคน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะบทบาททางการสื่อสารของผู้นำทางความคิดซึ่งเป็นคนไทยที่อาศัยอยู่ในนครลอสแอนเจลิส ต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอันเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของชนกลุ่มน้อยในสังคม การศึกษาดังกล่าวจึงเน้นเฉพาะบทบาทของผู้สื่อสารที่เป็นผู้นำทางความคิดเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

บุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิด จะมีความคิดเห็นที่เป็นอิสระต่อการเผยแพร่ข่าวสารและชักจูงใจผู้อื่น โดยจะแสดงทัศนะส่วนตัวอย่างตรงไปตรงมาต่อบทบาททางการสื่อสาร เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยให้แก่คนไทยในนครลอสแอนเจลิส และเป็นการบอกเล่าจากประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามความถนัดส่วนตัว

นิยามศัพท์

บทบาททางการสื่อสาร หมายถึง การกระทำของการสื่อสารที่ได้ส่งผล กำลังส่งผล หรือจะส่งผลต่อชีวิตและสังคม การกระทำดังกล่าวอาจเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อสาร อาจเป็นไปตามจารีตประเพณี ตามศีลธรรม จรรยาของสังคม ตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ ที่กำหนดไว้

ผู้นำทางความคิด หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้นำในการที่จะมีอิทธิพล ต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ที่เป็นคนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในนครลอสแอนเจลิส

การส่งเสริม หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการให้กำลังใจ สนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ หรือ แรงกาย แรงใจ เช่น การยกย่องบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นต้น

วัฒนธรรมไทย หมายถึง ความคิด ความเชื่อ และการกระทำใดๆของคนไทยในนครลอสแอนเจลิสที่แสดงออกมาในด้านจารีต ประเพณี และการใช้ภาษาไทย ตลอดจนการเข้าร่วมพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้นำทางความคิดของคนไทยในเมืองอื่นๆของสหรัฐอเมริกา นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในต่างแดน
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงาน ในรูปของการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยของผู้นำทางความคิดแต่ละคน